שם: _____ כיתה: _____ תאריך: _____

מבחן מסכם: מסכת קידושין: "כל מצות הבן" וכיבוד אב ואם

משך המבחן: 45 דקות · 100 נקודות. ענו על כל השאלות. הניקוד רשום ליד כל שאלה.

1. **חלק א: שאלות בחירה (30 נקודות)**

הקיפו את התשובה הנכונה. כל שאלה: 6 נקודות.

1. לפי המשנה, "כל מצות האב על הבן" (מה שהבן חייב לעשות לאביו) – מי חייב בהן? **(6 נק')**

א. רק אנשים ב. אחד אנשים ואחד נשים

ג. רק נשים ד. אף אחד – זו רשות

2. לפי רב יהודה, מה פירוש "כל מצות הבן על האב"? **(6 נק')**

א. המצוות שהבן חייב לעשות לאביו ב. המצוות המוטלות על האב לעשות לבנו

ג. מצוות עשה שהזמן גרמן ד. מצוות שבין אדם למקום

3. מה הטעם בגמרא לחובה "להשיטו במים" (ללמד את הבן לשחות)? **(6 נק')**

א. כדי שיוכל לטבול במקווה ב. "חיותיה הוא" – זה חייו

ג. כדי שיהיה חזק ד. כדי שיוכל לעבוד כדייג

4. לפי רבי יהודה בברייתא, מתי הבן קודם לאביו בלימוד תורה? **(6 נק')**

א. תמיד ב. אם בנו זריז וממולח ותלמודו מתקיים בידו

ג. רק אם האב זקן ד. אף פעם לא

5. מי הם "שלושה שותפין" באדם? **(6 נק')**

א. אביו, אמו וסבו ב. הקב"ה, אביו ואמו

ג. משה, אהרן ומרים ד. אביו, רבו והמלך

2. **חלק ב: מונחים, ארמית ומבנה (30 נקודות)**

6. פרשו את המונחים: (א) אילימא (ב) והתניא (ג) הכי קאמר (ד) שהזמן גרמה **(8 נק')**

7. כתבו ארבע מהחובות של האב כלפי בנו לפי הברייתא "האב חייב בבנו". **(8 נק')**

8. רבי יהודה אומר: מי שאינו מלמד את בנו אומנות – "כאילו מלמדו ליסטות". הסבירו לפי רש"י. **(7 נק')**

9. מה לומדת הגמרא מ"וְלִמַּדְתֶּם", ומה מ"וּלְמַדְתֶּם"? **(7 נק')**

3. **חלק ג: קריאה והבנה (25 נקודות)**

קראו את הקטע מהגמרא וענו על השאלות.

אָמַר רַב יְהוּדָה אָמַר שְׁמוּאֵל: שָׁאֲלוּ אֶת רַבִּי אֱלִיעֶזֶר: עַד הֵיכָן כִּיבּוּד אָב וָאֵם? אָמַר לָהֶם: צְאוּ וּרְאוּ מָה עָשָׂה נָכְרִי אֶחָד לְאָבִיו בְּאַשְׁקְלוֹן, וְדָמָא בֶּן נְתִינָה שְׁמוֹ. בִּקְּשׁוּ מִמֶּנּוּ חֲכָמִים אֲבָנִים לָאֵפוֹד בְּשִׁשִּׁים רִיבּוֹא שָׂכָר, וְרַב כָּהֲנָא מַתְנֵי בִּשְׁמוֹנִים רִיבּוֹא, וְהָיָה מַפְתֵּחַ מוּנָּח תַּחַת מְרַאֲשׁוֹתָיו שֶׁל אָבִיו, וְלֹא צִיֵּערוֹ.

לְשָׁנָה הָאַחֶרֶת נָתַן הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא שְׂכָרוֹ, שֶׁנּוֹלְדָה לוֹ פָּרָה אֲדֻמָּה בְּעֶדְרוֹ. נִכְנְסוּ חַכְמֵי יִשְׂרָאֵל אֶצְלוֹ, אָמַר לָהֶם: יוֹדֵעַ אֲנִי בָּכֶם שֶׁאִם אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם כָּל מָמוֹן שֶׁבָּעוֹלָם אַתֶּם נוֹתְנִין לִי, אֶלָּא אֵין אֲנִי מְבַקֵּשׁ מִכֶּם אֶלָּא אוֹתוֹ מָמוֹן שֶׁהִפְסַדְתִּי בִּשְׁבִיל כִּבּוּד אַבָּא.

(קידושין לא ע"א; נוסח הגמרא מתוך ספריא, כפי שהוא מופיע בשיעור 4 ביחידה)

10. מה ביקשו החכמים מדמא בן נתינה, ולמה לא מכר להם? **(8 נק')**

11. איזה שכר קיבל דמא, ומה ביקש מהחכמים כשבאו לקנות? **(8 נק')**

12. למה, לדעתכם, ביקש דמא רק "אותו ממון שהפסדתי בשביל כבוד אבא"? מה זה מלמד על היחס שלו לכבוד אביו? **(9 נק')**

4. **חלק ד: שאלת חשיבה (15 נקודות)**

13. השאלה הגדולה של היחידה: מה הורים חייבים לילדיהם, ומה ילדים חייבים להוריהם? כתבו "חוזה בין דורות" קצר: שתי חובות של הורים לילדים ושתי חובות של ילדים להורים. לכל סעיף הביאו ראיה מהיחידה, והסבירו אם לדעתכם הוא מתאים גם לימינו. **(15 נק')**